

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

DOF
Årsberetning

2017

Redaktion: Toke F. Nyborg
 Tekst: Knud Flensted, Henning Heldberg, Charlotte Mathiassen, Uffe Rasmussen, Mathilde Blichfeldt & Toke F. Nyborg
 Layout: JE:SU graphic design
 Forsidefoto: Henrik Hougaard Larsen / sandløbere
 Grafisk design: JE:SU graphic design
 Tryk: STEP
 Oplag: 500 eks.

Dansk Ornitologisk Forening II BirdLife Danmark
 Vesterbrogade 138-140, 1620 København V.

Tel: 33283800
 Mail: dof@dof.dk
 Web: www.dof.dk

Facebook: @birdlifedk
 Instagram: #danmarksfugle
 Twitter: @BirdLifeDOF

Dansk Ornitologisk Forening / BirdLife Danmark (DOF) Landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er en uafhængig, medlemsbaseret naturbevarelsesorganisation og medlem af BirdLife International. Vi kæmper for et rigt og varieret fugleliv i Danmark og internationalt og tilbyder oplevelser og viden om fugle for alle, som er passionerede omkring fugleliv.

Forskning er fundamentet for vores arbejde. Sammen med hundredvis af frivillige dokumenterer vi vores politikker og kampe med fakta, som vi selv indsamler, bearbejder og formidler. Og sammen med frivillige eksperter, fugleinteresserede og forskere advokerer vi for en rig og varieret natur overfor lokale myndigheder, på Christiansborg og ved de internationale forhandlingsborde.

Indhold

4 Formandens beretning

Årets højdepunkter **8**

14 Fuglene, biodiversiteten og naturen har fået det værre i 2017

18 Henrik gik i kamp for at stoppe svanedød

Ny PhD i brug af data indsamlet af frivillige **22**

National naturbevarelse kræver globalt samarbejde **24**

28 Flere penge til at bevare truet skov

Økonomi & nøgletal **30**

32 Tak til

I MEDVIND OG MODVIND

Egon Østergaard,
formand for DOF

Der var meget at glæde sig over i 2017 for de fugleinteresserede i Danmark, men der var desværre også alvorlige tilbageslag for natur- og fuglebeskyttelsen. Vi oplever stadig stor interesse for fuglenes liv og færden, og DOF's viden om og målrettede arbejde for at beskytte fuglene er bredt anerkendt, også på de bonede gulve.

En af de helt store begivenheder i år var åbningen i maj af Skagen Fuglestation, hvor DOF's naturvejleder nu er klar til at tage imod og fortælle om det fantastiske fugletræk forbi fyret, både for besøgende og for folk, der indloger sig i vores nyrenoverede lejlighed i den historiske fyrmesterbolig.

Det var en mangeårig drøm om noget stort i Skagen, der endelig blev til virkelighed, og over 1.000 mennesker deltog i indvielsen af Naturstyrelsens Trækfuglecenter og DOF's fuglestation. En fantastisk interesse allerede fra starten. I løbet af året har en lang række personer bidraget til at løbe det daglige arbejde på stationen i gang, og de kommende år er det planen, at den og centret skal udvikle sig mod europæisk topklasse.

Også de to øvrige fuglestationer, Blåvand og Gedser, er inde i en rigtig god udvikling, og sidst på året gik arbejdet i gang med at formulere en ny fremsynet strategi for DOF's fuglestationer med fokus på både indsamling af viden om fuglene og formidling til de mange besøgende.

I efteråret vedtog foreningens repræsentantskab en ny ramme-strategi frem mod 2020 med hovedfokus på *Mere natur, Flere aktive medlemmer* og *Et stærkere DOF*. Strategien kan læses på www.dof.dk.

Der vil i den næste periode fx være et øget fokus på samarbejdet med BirdLife International, partnerskaber og sponsorater og viden-samarbejde med universiteterne. Fuglestationerne skal udvikles, og medlemmerne skal tilbydes endnu flere muligheder, der vil styrke den personlige glæde ved fuglene og medlemskabet af DOF. Endelig skal DOF være endnu stærkere på en række områder, så der skal formuleres en frivillighedspolitik og en mediepolitik, og de digitale platforme skal være endnu mere brugervenlige og tilpasses den rivende udvikling.

Fuglenes Hus med sekretariatet på Vesterbrogade i København har gennemgået en større renovering, og også Naturbutikken har fået nye, hyggelige rammer, så besøgende og kunder kan føle sig ekstra godt tilpas i foreningens lokaler. Fugle- og naturinteresserede tilbydes nu de bedste muligheder for at få hjælp til køb af kikkerter og andre nødvendige hjælpemidler i felten.

Sidst på året underskrev jeg en ny 3-årig samarbejdsaftale med miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen, hvilket er en fortsættelse af tilsvarende aftaler helt tilbage til 2003. Det er en stor anerkendelse af den enorme indsats, som DOF's dedi-

kerede frivillige og ansatte yder, ikke mindst ved at benytte Dofbasen, der nu har 20 mio. indtastninger.

På den internationale scene har DOF øget samarbejdet med BirdLife International til fælles gavn, og et nyt internationalt projekt rettet mod fuglene på den østatlantiske trækvej er ved at blive formuleret. Herudover har DOF af Udenrigsministeriet (CISU) fået støtte til anden fase af programmet Mennesker i partnerskab med naturen i Kenya, Uganda og Nepal, hvor vi gør en indsats for fuglene langt fra Danmark.

En række spændende projekter, der er finansieret af fonde, har været gennemført eller videreført:

På den internationale scene har DOF øget samarbejdet med BirdLife International til fælles gavn, og et nyt internationalt projekt rettet mod fuglene på den østatlantiske trækvej er ved at blive formuleret.

DOF's fuglebog-app (NordeaFonden), Jeg kikker på fugle (NordeaFonden), Fugle overalt (NordeaFonden), Den mobile Dofbase-app (MICA-fonden), Havørne-GPS (Dansk Tennis Fond) og Atlas III 2012-2019 (Aage V. Jensen Naturfond). En meget stor tak til fondene for at gøre det muligt med disse indsatser.

På det naturpolitiske område valgte DOF at indgå i kompromisser i Vildtforvaltningsrådet om nye jagttider og nye regler for udsætninger af agerhøns, fasaner og gråænder.

Det lykkedes os desværre ikke at overbevise regerin-

gen og dens støtteparti om, at man ikke bør indføre falkejagt i Danmark, og ministerens forslag om at reducere Natura 2000-områderne med 10 pct. er også et voldsomt anslag mod fuglebeskyttelsen, som DOF vil rejse over for EU-kommissionen, hvis forslaget fastholdes.

De seneste år og også i 2017 har der været flere tilfælde af forgiftninger af rovfugle og ulovlig fældefangst. DOF har diskuteret dette med ministeren, landbruget, skovbruget og jægerne med henblik på at få dem stoppet. Heldigvis tager alle skarpt afstand fra ulovlighederne, så lad os håbe, at vi ikke oplever det i 2018.

ÅRETS HØJDEPUNKTER

Sekretariatet på Vesterbro totalrenoveret

DOF's sekretariat på Vesterbrogade i København har siden 2016 gennemgået en større ombygning og renovering med det formål at skabe sammenhæng i huset og gøre det mere funktionelt for husets brugere. Arbejdet stod færdig sidste år, og byder blandt andet på en ny reception, et stort lounge-område, flere mødelokaler og en bedre integrering af Naturbutikken i resten af organisationen.

De nye rammer blev indviet ved en stor reception for samarbejdspartnere. DOF's hus blev opført i 1862 af bryggerfamilien Tvede som familiens privatbolig. Bygningen er i dag fredet, og renoveringen er sket med respekt for husets historie og arkitektoniske udtryk.

Danmarks bedste fuglefoto kåret

DOF kårede sidste år Årets Fuglefoto i en stor konkurrence, der satte fokus på vilde fugle i den danske natur. Vinderen blev Klaus Dichmann med billedet "Tre retters menu", hvor tre farvestrålende biædere har fanget tre forskellige arter insekter:

– At fotografere fugle er en anden måde at opleve fuglene på end ved at se på dem i naturen eller i haven. Det, at fotografere en fugl, så den vises på smukkeste vis, kan være en stor udfordring. Det er en prøve i både engagement, tålmodighed, viden om fuglene og teknisk kunnen. Det kan give enestående resultater, og det vil vi gerne anerkende, forklarer Egon Østergaard, formand for Dansk Ornitologisk Forening.

Dommerkomiteen bestod af Egon Østergaard, Vicky Knudsen, biolog, naturformidler og formand for DOF Ung og Allan Gudio Nielsen, naturfotograf og naturvejleder i Fugleværnsfonden.

»Det, at fotografere en fugl, så den vises på smukkeste vis, kan være en stor udfordring. Det er en prøve i både engagement, tålmodighed, viden om fuglene og teknisk kunnen«

Egon Østergaard, formand for DOF

Årets fuglefoto: "Tre retters menu" af Klaus Dichmann / biædere

Internationalt trækfugle-træf i Danmark

Lørdag den 30. september 2017 dannede DOF's tre fuglestationer i Skagen, Gedser og Blåvand rammen om det internationale trækfugle-træf EuroBirdwatch 2017. 41 europæiske og centralasiatiske BirdLife-partnere var på gaden i løbet af lørdagen med forskellige arrangementer, hvor interesserede kunne opleve det imponerende efterårstræk mellem Europa og Afrika og ikke mindst lære mere om trækfugle.

På europæisk plan deltog mere end 21.000 personer i EuroBirdwatch 2017, og samme dag observerede de mere end 40 millioner trækfugle. I Danmark lagde godt 70 nysgerrige danskere vejen forbi DOF's fuglestationer, hvor de i løbet af lørdagen bidrog til den internationale trækfugletælling. 24.548 trækfugle blev der observeret i Danmark.

På fuglestationerne stod DOF's dygtige fuglekiggere klar til at tage imod, fremvise og fortælle om trækfuglene. Endvidere afholdt Skagen Fuglestation og Blåvand Fuglestation guidede ringmærkningsture.

Foto: Mads Sørensen

Unge danske havørne spores via GPS

Sidste år blev danske havørne for første gang nogensinde udstyret med GPS-sendere. To unger fra en rede på Sydsjælland skal hjælpe forskere med at afsløre, hvor danske havørne bliver af, når de flyver fra rederne. I alt 10 unge havørne skal de kommende år spores via GPS. GPS-mærkningen finder sted i et samarbejde mellem DOF og Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet, hvor lektor Anders Tøttrup fra Center for Makroøkologi, Evolution og Klima er tovholder i ørneforskningen. Projektet er finansieret med midler fra Dansk Tennisfond.

Foto: Naturmødet

Nordjysk epicenter for naturdebat og naturoplevelse

Hjørring kommune afholdt for anden gang Naturmøde i Hirtshals. Naturmødet er et årligt nationalt folkemøde om naturen, hvor den nordjyske by omdannes til epicenter for debat, aktiviteter og folkefest for grønne organisationer, landbrugere, økologer, konventionelle, politikere, videnskabsfolk, børn og nysgerrige. DOF har siden 2016 deltaget i folkemødet – både i debatterne og med egen stand, hvor frivillige og ansatte har fortalt om fugle og arbejdet med naturbeskyttelse.

Naturmødet afholdes for tredje gang den 24.-26. maj 2018 i Hirtshals, og DOF er selvfølgelig med igen.

Foto: Naturmødet

DOF får sin tredje fuglestation

Den 12. maj 2017 åbende DOF dørene for sin tredje fuglestation - Skagen Fuglestation - hvor forskere og fugleeksperter skal overvåge trækfuglebetændene og dele deres viden til glæde for alle. Skagen er en af landets absolut top-lokaliteter for de mange tusinde trækfugle, der tager turen mellem Afrika og ynglesteder i det nordlige Skandinavien. Med den nye fuglestation forventer DOF at tiltrække forskere og fuglefolk fra hele verden.

Ny rammestrategi sætter kursen for DOF

DOF's fireårige rammestrategi (2017-2020) er blevet til gennem dialog og diskussioner i foreningens mange forskellige fora og sætter kursen for foreningens arbejde de næste fire år. Blandt andet vil DOF fokusere på indfrielse af biodiversitetsmålene, en videreudvikling af DOF's tre fuglestationer og i højere grad forpligte sig i BirdLife International.

Fuglevenners database nåede ny milepæl – og støttes af staten

9.000 frivillige observatører har siden 2002 indtastet imponerende 20 millioner fugle-observationer i Dansk Ornitologisk Forenings database (DOFbasen).

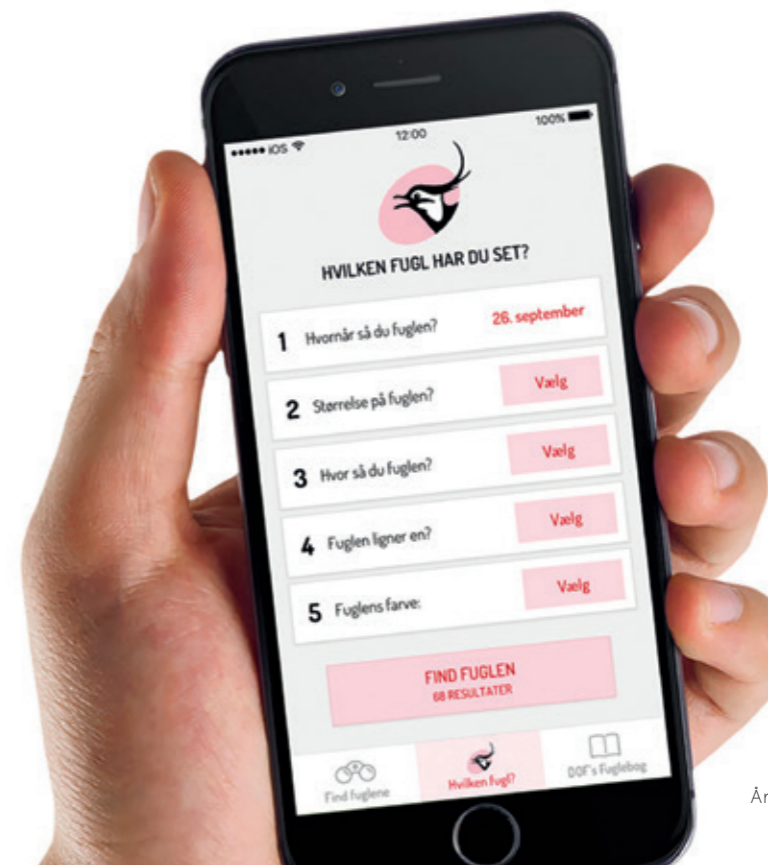
Den erfarne sjællandske feltornitolog, Tim Andersen, har med 617.000 indtastninger bidraget med flest observationer. For Danmarks aktive feltornitologer er DOFbasen et nærmest uundværligt redskab. DOFbasen er samtidig et fint eksempel på citizen science eller borgervidenskab, som det kaldes på dansk.

Værdien af de frivilliges observationer som naturovervågning anerkendes også af staten som sidste år forlængede samarbejdsaftalen mellem Miljøministeriet og DOF.

Ny gratis app til mobilen

Hvilken fugl er det? Det er nok det mest almindelige spørgsmål, hvis man kigger efter fugle i naturen eller hjemme i haven. Nu kan mobiltelefonen hjælpe med at finde ud af, hvilken fugl man har set med ny app udviklet af DOF. I appen indtaster man oplysninger om dato, størrelse, profil og farver og det terræn, man har set fuglen i. På et split-sekund får man derefter et eller flere forslag til, hvilken fugl det kunne være.

Appen, DOFs Fuglebog, kan hentes i App Store.

FUGLENE, BIODIVERSITETEN OG NATUREN HAR FÅET DET VÆRRE I 2017

Mange danskere elsker fuglene og naturen, men for mange politikere svigter gang på gang, og presset på naturen og biodiversiteten øges hele tiden.

I 2017 blev vi vidne til en stribe naturskadelige forslag, og den ene sørgelige historie fulgte efter den anden.

Regeringen ønsker en kraftig reduktion af de internationalt beskyttede Natura 2000-arealer, og Miljø- og Fødevareministeriet fremlagde forslag til en såkaldt 'grænsejustering', hvor det samlede beskyttede areal foreslås reduceret med 280 kvadratkilometer eller knap ti procent. Det er stærkt kritisabelt og efter DOF's og BirdLife's opfattelse i klar strid med EU-lovgivningen på flere måder.

Hvis forslagene gennemføres, som regeringen har ønsket, betyder det en voldsom reduktion af de naturbeskyttede fugle- og naturarealer i Danmark, og i givet fald vil DOF bringe sagen for EU-kommissionen. I ingen andre EU-medlemslande er der fortilfælde, hvor man med held har udtaget og fjernet beskyttelsen af Natura 2000-områder i blot tilnærmelsesvis samme omfang.

DOF og DOF's mange frivillige i lokalafdelingerne har i en stribe høringssvar argumenteret imod de mange forringelser af fugle- og naturbeskyttelsen i de berørte EU-fuglebeskyttelsesområder og EU-habitatområder. I stedet er der i mange tilfælde foreslået bedre og udvidet beskyttelse af en stribe områder, der rummer værdifuld natur og biodiversitet.

ROLD SKOV er én af Danmarks 169 vigtige fugleområder udpeget af DOF som BirdLife-partner. BirdLife International har foreløbig udpeget 13.000 vigtige fugleområder verden over. Det svarer til knap 14 procent af Jordens samlede landareal og havoverflade.

DOF mener, at falkejagt er skadeligt for rovfuglebeskyttelsen, da det bl.a. vil bidrage til endnu flere rovfugle i fangenskab og vil øge trykket på de vilde bestande.

Falkejagt, forgiftninger og ulovlige fælder

Regeringen fik med blot en enkelt stemmes flertal vedtaget, at det skal være muligt at drive falkejagt i Danmark, da Folketinget kort før jul fjernede forbudsbestemmelsen i Lov om jagt og vildtforvaltning.

Det skete med stemmer fra Dansk Folkeparti trods DOF's og flere andres modstand imod at genindføre denne middelalderlige jagtform, der har været forbudt i Danmark i et halvt århundrede og i realiteten ikke har været praktiseret i århundreder. DOF mener, at falkejagt er skadeligt for rovfuglebeskyttelsen, da det bl.a. vil bidrage til endnu flere rovfugle i fangenskab og vil øge trykket på de vilde bestande. Jagtmetoden er en form for organiseret dyrekamp og derfor frastødende og uetisk for mange.

Året bød desværre også på alt for mange sager med

ulovlig fældefangst, brug af ulovlig gift samt ulovlig rovfuglefangst med levende lokkefugle på godser, landbrug og skovejendomme med omfattende ud-sætning af fasaner og gråænder til jagtformål.

DOF forfølger disse sager med hjælp fra frivillige. Den store opmærksomhed, som disse sager skaber, førte i 2017 til, at miljø- og fødevareministeren ønskede mere fokus på problemet. Det har der været afholdt flere møder om, og alle parter tager afstand fra den ulovlige bekæmpelse og ønsker handling.

Manglende ressourcer og ekspertise hos politiet og i Miljø- og Fødevareministeriet, samt dårlig moral i visse jagtkredse er desværre udfordringen. DOF fortsætter kampen og håber på, at befolkningen vil henvende sig, når ulovligheder konstateres, så vi kan få det stoppet.

HENRIK GIK TIL KAMP FOR AT STOPPE SVANEDØD

—

Det er værd at kaste sig ind i kampen for fugle, der er truede på livet, når man er aktivt medlem af DOF. Henrik Dahl tøvede ikke med at gå i medierne, da store knopsvaner pludselig regnede døde eller hårdt sårede ned på en mark ved Næstved.

– Jeg mener ikke, at vi som borgere kan leve med, at svanerne falder døde ned fra himlen i hobetal. Vi bliver nødt til at sætte ind.

Det var et af mange citater, ornitolog og aktiv i DOF Storstrøm, Henrik Dahl, leverede i TV Øst og andre medier sidste år, da han gik i kamp i aviser, TV og radio for at stoppe regnen af svaner, som faldt døde eller hårdt sårede til jorden på en mark uden for Næstved. De store fugle ramte el-ledninger i luften, når de fløj mellem overnatning på Dybsø Fjord til ædegilde på marker om dagen.

Fotos og video af døde og hårdt sårede svaner fik lokale medier til at omdøbe marken til Dødens Mark, og Henrik Dahl var DOF's lokale ansigt og stemme i medierne. Det gjorde han for at stoppe svanedøden.

»Det er en fantastisk styrke for DOF i sager, der gælder beskyttelse af fugle og natur lokalt, at vi har så mange engagerede aktive, som kan og vil hjælpe«

Knud Flensted, biolog og naturpolitisk medarbejder i DOF

– Det var helt vildt i den periode, hvor mange medier fortalte historien lokalt og i landsdækkende nyheder. Men jeg måtte gøre noget og kunne ikke lade være med at stille op. Jeg syntes jo, der skulle findes en løsning for fuglene hurtigt, siger Henrik Dahl. Han fik støtte i sin kamp for svanerne af Knud Flensted, biolog og naturpolitisk medarbejder i DOF.

– Det er afgørende, at aktive i DOF lokalt går så aktivt ind i kampen, som Henrik Dahl gjorde her. Det er en fantastisk styrke for DOF i sager, der gælder beskyttelse af fugle og natur lokalt, at vi har så mange engagerede aktive, som kan og vil hjælpe, siger Knud Flensted. Han er glad for, at DOF har mange engagerede frivillige i lokalafdelingerne, der kan tage sager op, når de ser problemerne.

DOF's pres i medierne fik Energinet.dk, ejeren af de svane-dræbende el-ledninger, til at kontakte DOF. Herefter mødtes Energinet.dk flere gange med DOF

og DOF Storstrøm for at finde en løsning på problemerne. DOF ønsker, at alle ledninger graves ned landet over.

Det skete dog ikke i Næstved, fordi der ikke er penge til det på Finansloven længere. Der var ellers afsat mange penge til det, men pengene forsvandt, da regeringen afskaffede PSO-afgiften, der skulle have finansieret nedgravningerne.

Men i foråret 2017 satte selskabet afmærkninger på el-ledningerne i samarbejde med DOF Storstrøm og efter samråd med DOF for at så få svaner som muligt skal flyve ind i ledningerne fremover. Og det var al postyret værd for Henrik Dahl.

– Det var en positiv oplevelse, og det er dejligt, når der kommer resultater ud af indsatsen. I dag har DOF Storstrøm stadig et fint samarbejde med Energinet.dk for at forhindre svanedød, siger Henrik Dahl.

Foto: Næstved Netavis - Henrik Dahl interviewes om svanedøden

Henrik Dahl

Henrik Dahl er DOF Storstrøms kommune-caretaker i Vordingborg og sidder med i Vordingborg Kommunes grønne råd kaldet Naturrådet. Derudover er han også med i bestyrelsen for Gedser Fuglestation. Alt sammen helt uden løn.

– Det er vigtigt for mig at arbejde til gavn for fuglene som aktiv i DOF. Vi, der færdes i naturen lokalt og er tæt på den, kan være gode ambassadører for fuglene og sætte fokus på, at vi gør noget for dem. Jeg synes, at jeg er nødt til at gøre noget for at fortælle om problemer og finde løsninger til gavn for fuglene, siger Henrik Dahl.

Foto: Jens Wollesen

NY PHD I BRUG AF DATA INDSAMLET AF FRIVILLIGE

DOF's biolog Henning Heldbjerg afsluttede sidste år et treårigt PhD-program i samarbejde med Department of Bioscience ved Aarhus Universitet. PhD-afhandlingen anviser nye måder at bruge data indsamlet af frivillige.

Biolog i DOF Henning Heldbjerg færdiggjorde i 2017 sin PhD-afhandling 'Citizen Science Based Bird Population Studies', baseret på DOF's egne data. Gennem tre år har Henning Heldbjerg både sat GPS-loggere på ynglende stære på en gård i det sønderjyske og brugt data fra de mange aktive DOF-medlemmers indsamlede data fra DOF's punkttællinger, tæthedsstudier og database over fugleobservationer.

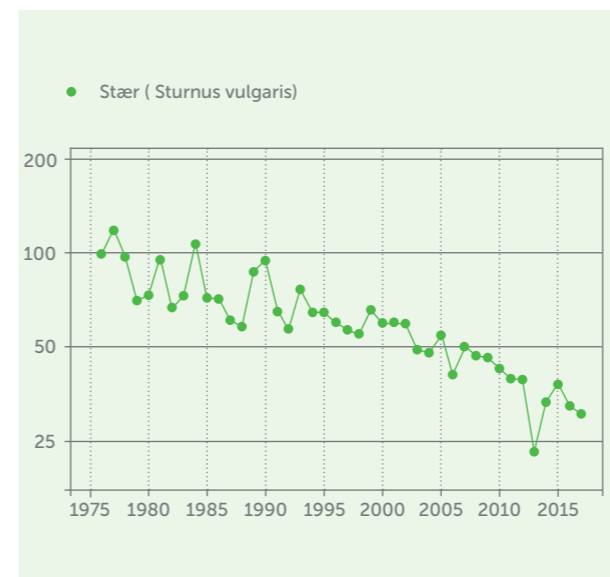
Citizen Science kan oversættes til videnskab lavet af forskere på baggrund af data indsamlet af frivillige, som drager i felten for at registrere eksempelvis fugle. Nogle gange omtales det også som borgervidenskab. Henning Heldbjerg har blandt andet set på, hvordan man bedre kan bruge de mange data, som DOF's aktive medlemmer indsamler:

– Der er et stort potentiale i de forskellige Citizen Science-projekter, og det er meget vigtigt at opretholde et stort netværk af frivillige deltagere for at have tilstrækkelig viden til at kunne beskytte og forvalte de danske fuglearter, forklarer Henning Heldbjerg. Han har undervejs i projektet blandt andet set

på, hvorfor Danmark har mistet så mange ynglende stære gennem flere årtier:

– Det hævdes ofte og med god ret, at DOF's største styrke er den store andel af aktive medlemmer. En meget stor andel af DOF's medlemmer deltager nemlig i forskellige aktiviteter på lokalt eller nationalt plan. De største projekter organiseres og administreres af ansatte i DOF's sekretariat, men alle feltaktiviteterne såvel som en række andre opgaver gennemføres af frivillige i lokalafdelingerne.

DOF's Citizen Science-projekter har alle til formål at skaffe viden om de danske fuglearter, så udviklingen i antal og udbredelse kan følges. Denne viden skaber grundlaget for en vurdering af hvilke arter, der har behov for beskyttelse, og resulterer endvidere i en lang række af nyhedsinformationer, der udsendes fra DOF hvert år. Deltagerne er ifølge Henning Heldbjerg glade for at kunne bidrage til de store undersøgelser og se data blive anvendt af DOF og delt med forskere fra ind- og udland.

DOF's største citizen science-projekter

- Punkttællingsprogrammet blev startet i 1975 og er således blandt de ældste systematiske programmer i Europa, der årligt overvåger udviklingen for de almindelige fuglearter, præsenteret i form af et bestandsindeks for hver art, og programmet anvendes endvidere til at udarbejde naturtypeindikatorer for de arealmæssigt største danske naturtyper som landbrug og skov. Det gennemføres vinter og sommer med årlig deltagelse af cirka 300 kyndige fugleinteresserede.
- Atlas er en anden undersøgelse, der har til formål at følge udviklingen i fuglenes udbredelse. Atlas gennemføres ca. hvert 20. år, og den tredje danske version afsluttedes i 2018 (2014-2018). Dette gælder dog kun feltarbejdet, og nu forestår en stor arbejdsopgave med analyse og skrivning. Samtidig gennemførtes en parallel undersøgelse, der havde til formål at forbedre de danske bestandsestimater. Der har deltaget cirka 1500 deltagere i feltarbejde samt validering af data i løbet af undersøgelsesperioden.
- Den sidste store (overvågnings)aktivitet, som DOF udfører, er DOFbasen, hvor deltagere på en særlig portal (DOFbasen.dk) siden 2002 året rundt har kunnet indtaste observationer af fugle, sommerfugle og pattedyr fra mere end 18.000 lokaliteter, der samlet set dækker landet. Over 2400 fugleinteresserede indtaster nu årligt cirka 1,5 millioner observationer, og i 2017 passerede vi 20 millioner observationer samlet set.

NATIONAL NATUR- BEVARELSE KRÆVER GLOBALT SAMARBEJDE

DOF udvider

DOF tager sin rolle som partner i BirdLife International alvorligt og vil i indeværende strategiperiode både styrke DOF's internationale engagement og profil.

I 2017 tilføjede DOF således en international medarbejder til sekretariatsstaben, som skal bidrage til udviklingen af nye internationale projekter, rejse internationale midler til danske projekter samt drive organisationens internationale kampagner og lobbyaktiviteter i samarbejde med BirdLife-partnere.

BirdLife International er verdens største partnerskab for naturbevarelse med 121 nationale partnere fra hele verden. Partnerskabet muliggør større politisk gennemslagskraft nationalt og internationalt og samarbejde om forskning og store naturbevarelsesprojekter til gavn for fugle og natur og ikke mindst mennesker.

Til kamp for et grønnere landbrug

Den øgede internationalisering afspejles i DOF's engagement i BirdLife's kampagne, *Living Land*, som blev lanceret sidste år. Kampagnen søger at påvirke EU's landbrugspolitik, der skal reformeres frem mod 2020. EU's 27 BirdLife-partnere indsamlede, som del af kampagnen, en kvart million underskrifter for en mere miljø-, klima- og naturvenlig landbrugspolitik, som blev overrakt personligt til EU-kommissær Hogan.

Den nuværende landbrugspolitik tager ikke i tilstrækkelig grad hensyn til den europæiske biodiversitet, som i disse år er under gevaldigt pres. Knap en fjerdedel af alle pattedyr, padder, krybdyr, fugle og sommerfugle er truede. Hektarstøtten er en drivende faktor bag denne tilbagegang. BirdLife opfordrer derfor til, at 15 mia. euro overføres fra landbrugsstøtten til brug for understøttelse af Natura 2000-netværket. Til sammenligning udgør de samlede udgifter på landbrugsområdet i dag (2016) 54,7 mia. euro. Det er altså 27 procent, vi foreslår kanaliseret over i de 18 procent af EU's samlede landareal, der i dag udgøres af Natura 2000-områder. Landmænd og andre indbyggere i Natura 2000-områderne vil således få tilført målrettede midler til fremme af en naturvenlig driftsform og udtag af landbrugsjord.

Foto: BirdLife Europa og Centralasien

Foto: DOF arkivfoto

»Fugle er ikke bundet af nationale grænser, og arbejdet med fuglebeskyttelse er nødt til at ske gennem internationalt samarbejde«

Mark Desholm, leder af DOF's Naturafdeling

Foto: Shutterstock / kongepingvin

Beskyttelse af pingviner

Vender vi blikket mod mere sydlige breddegrader, deltog DOF i en global indsamlingskampagne til fordel for pingviner, som, modsat hvad mange tror, tilhører verdens anden mest truede gruppe af havfugle.

Det var første gang det globale BirdLife-partnerskab gik sammen om en fælles indsamling til fordel for en truet fuglegruppe. Samarbejdet var også nyt for DOF, som gennem årene har fokuseret sit beskyttelsesarbejde på fuglegrupper, som yngler i Danmark, men som BirdLife-partner var det naturligt for DOF at støtte op om kampagnen:

– Fugle er ikke bundet af nationale grænser, og ar-

bejdet med fuglebeskyttelse er nødt til at ske gennem internationalt samarbejde. Det er ikke en opgave, en enkelt organisation kan løfte alene. Blandt andet derfor er vi engageret i udformning af europæisk naturpolitik, bevarelse af skovområder i Afrika og Asien med stor forekomst af endemiske og truede arter, og vi indgår i samarbejde med BirdLife-organisationer verden over. Samarbejdet om kampagnen *#ProtectAPenguin* er en naturlig forlængelse af vores internationale fokus på fuglebeskyttelse, forklarer Mark Desholm, leder af DOF's Naturafdeling.

Kampagnen nåede i 2017 ud til 300.000 personer via sociale medier, og den rejste 1,2 millioner kroner til blandt andet pingvin-beskyttelsesprojekter på Falklandsøerne, i Sydafrika, Chile og New Zeland.

Birdlife-delegationer til Danmark

Hjemme i København udgjorde DOF rammen om et naturpolitisk møde for europæiske BirdLife-partnere og et nordisk partnerskabsmøde for nordiske BirdLife-partnere. Det politiske møde mandede ud i en række indstillinger til EU-Kommissionen om EU's miljøstraffedirektiv og en fælles forhandlingsposition ved de kommende EU-budgetforhandlinger, mens det nordiske møde resulterede i hensigtserklæring om øget nordisk samarbejde om fuglebeskyttelse.

De største bestande af nordiske fugle med akut behov for beskyttelse er i Grønland, Island, Færøerne og Nordatlanten (Norge har en fjerdedel af hele det europæiske havområde).

2017 var også året hvor et nyt stort BirdLife-initiativ til beskyttelse af trækfugle langs den østatlantiske trækrute så dagens lys. DOF deltager i initiativet med fokus på udvikling af et nyt projekt.

Foto: Tøke Nyborg

Bag om BirdLife

Tilbage i 1980'erne opstod et behov for en mere effektiv organisation for international fuglebeskyttelse, og sammen med en række af BirdLife's nuværende partnere, deltog DOF i etableringen af det BirdLife, vi kender i dag med nationale partnerorganisationer. Organisationen, hvis rødder rækker tilbage til 1914, og som opstod som en modreaktion på truslerne om udryddelse af Silkehejren pga. brugen af dens prydfjer til damehatte, havde tidligere bestået af en række nationale komiteer med repræsentanter fra forskellige fugle- og naturbeskyttelsesorganisationer og universiteter under navnet *International Council for Bird Preservation*. DOF har siden etableringen af BirdLife som globalt partnerskab været fuldgældigt medlem af BirdLife International og udgjort partnerskabets danske afdeling, mens arbejdet i den danske ICBP-komite er blevet videreført i Det Grønne Kontaktudvalg og 92-Gruppen.

Foto: Albert Steen-Hansen / Lund

FLERE PENGE TIL AT BEVARE TRUET SKOV

I december sidste år fik syv truede skovområder og de omkringboende lokalsamfund i Nepal, Uganda og Kenya tilsagn fra CISU om støtte til anden fase af programmet "Mennesker i partnerskab med naturen". Indsatsen begyndte i 2015 og fortsætter fire år mere frem til 2021.

Foto: BirdLife International

Programmet, der udføres i tæt samarbejde med BirdLife partnerne i de tre lande, skal bidrage til bevarelsen af særlige fuglelokaliteter i udsatte skovområder. Støtten til bæredygtig skovforvaltning i lokalområderne foregår i tæt samarbejde mellem lokale myndigheder og lokalbefolkning. Projektet skal blandt andet øge de lokale befolkningers forståelse for at skoven skal bevares og gøre dem bedre i stand til at tjene penge på at forvalte skoven på en bæredygtig måde. På den måde får en fattig befolkning bedre levevilkår, og skoven med dens dyr og planter bliver beskyttet.

Derudover vil programmet have fokus på træning, dannelse af netværk og politisk arbejde vedrørende biodiversitet som en del af landenes forpligtelse til at leve op til 2020-målene og FN's verdensmål. En vigtig begivenhed i 2018 er COP 14 for biodiversitet, der finder sted i Egypten i november, og som vores partnere deltager i med støtte fra programmet:

– Fældning af skov er en af de største trusler mod naturen, klimaet og lokalbefolkningen i de lande, DOF arbejder i. Samtidig er fattigdom en væsentlig grund til, at skoven fældes og overudnyttes. Når de lokale kan forbedre deres levevilkår ved at bruge skoven på en måde, så den bevares, er det en fordel for både mennesker og natur. Vi er meget glade for at vi fortsat kan støtte bevarelsen af skov, forklarer programmedarbejder i DOF, Charlotte Mathiassen.

DOF's indsats går primært til at støtte:

- Lokale partners arbejder med at give lokale kvinder og mænd færdigheder til at udnytte nye indkomstmuligheder.
- Lokale skovbrugergrupper og myndigheder så de i fællesskab kan forbedre forvaltningen af skoven.
- Partnerne i mere og bedre oplysning til politikere og befolkning i værdien af at bevare biologisk mangfoldighed.

Klimakompensation bliver til klimaskov

DOF modtog i 2017 knap 200.000 kroner i klimakompensation for DOF's egne aktiviteter i form af strøm, varme og rejser. Personer, som rejser med DOF Travel, betaler også klimakompensation som en del af de samlede rejseudgifter. Pengene går til opkøb af delvist ødelagt regnskov, som får lov til at vokse op igen – til gavn for både klimaet og sjældne fuglearter. DOF har foreløbigt opkøbt 151 hektar degraderet tågeskov i Buena Ventura i det sydlige Ecuador - et af de rigeste fugleområder i verden, hvad angår arter, som ikke findes andre steder på Jorden. Genvækst af ødelagt tropeskov er et af de bedste redskaber mod klimaændringer.

Ønsker du at yde et klimabidrag kan du sende et bidrag med **MobilPay til 20486440**. HUSK at mærke bidraget **KLIMASKOV**.

Det koster ikke en herregård. Priserne er følgende:

- For strøm er det 25 kr. pr. 1000 kW/t.
- For bilkørsel i en middelklassebil er det 500 kr. pr. 10.000 km.
- For boligopvarmning er det 700 kr. pr. 100 m² opvarmet areal pr. år.
- For flyrejser til Europa bortset fra det sydlige Sverige og det nordligste Tyskland samt de neden for nævnte lande er det 100 kr.
- Til Grønland, Middelhavslandene, Mellemøsten og europæisk Rusland er det 200 kr.
- Til resten af verden bortset fra de nedenfor nævnte lande er det 600 kr.
- Til Antarktis, Australien og New Zealand er det 900 kr.

ØKONOMIBERETNING & NØGLETAL

Omsætning

DOF havde i 2017 en samlet omsætning på knap 42 millioner kroner, hvoraf 17,8 millioner kroner kom fra private. Det er en lille stigning på fire procent i forhold til 2016, som primært skyldes øgede testamentariske betænkninger. DOF oplever således fortsat en stor velvilje til at støtte organisationens arbejde med fugle- og naturbeskyttelse.

Offentlige tilskud og bevillinger er øget med 35 procent fra 8,7 millioner kroner i 2016 til 11,8 millioner kroner i 2017. Stigningen skyldes flere midler fra CISU til DOF's arbejde med skovforvaltning i Afrika og Asien. Annonceindtægterne ligger stabilt på 200.000 kroner. Det samme gælder indtjeningen fra DOF's butik, som sidste år havde en omsætning på 11,7 millioner kroner.

Medlemstallet lå ved årets udgang på 16.306, mens antallet af faste bidragydere lå på 1.954. Det er et mindre fald i både medlemmer og bidragydere på henholdsvis 0,1 procent og 6,7 procent, som forsøges øget igen gennem fortsat opfordring til at tilmelde sin støtte til Betalingservice. En stabil opbakning til og støtte fra danskere er helt central for DOF's arbejde, hvorfor vi de næste år har fokus på fastholdelse, dialog og digital fundraising af primært støttebidrag.

Det gik pengene til

DOF anvendte i 2017 8,5 millioner kroner på globale

naturbeskyttelsesaktiviteter via BirdLife International samt skovforvaltning i Kenya, Uganda og Nepal. Det er en stigning fra 2016 på tre millioner kroner, som skyldes en øget CISU-bevilling og en generel opskalering af DOF's internationale engagement. I Danmark brugte DOF 14,2 millioner kroner på monitoring og indsamling af viden om fugle, inddragelse af frivillige, formidling og naturpolitiske aktiviteter. DOF's naturbevarende aktiviteter udgjorde således cirka 60 procent af organisationens samlede aktivitetsbudget.

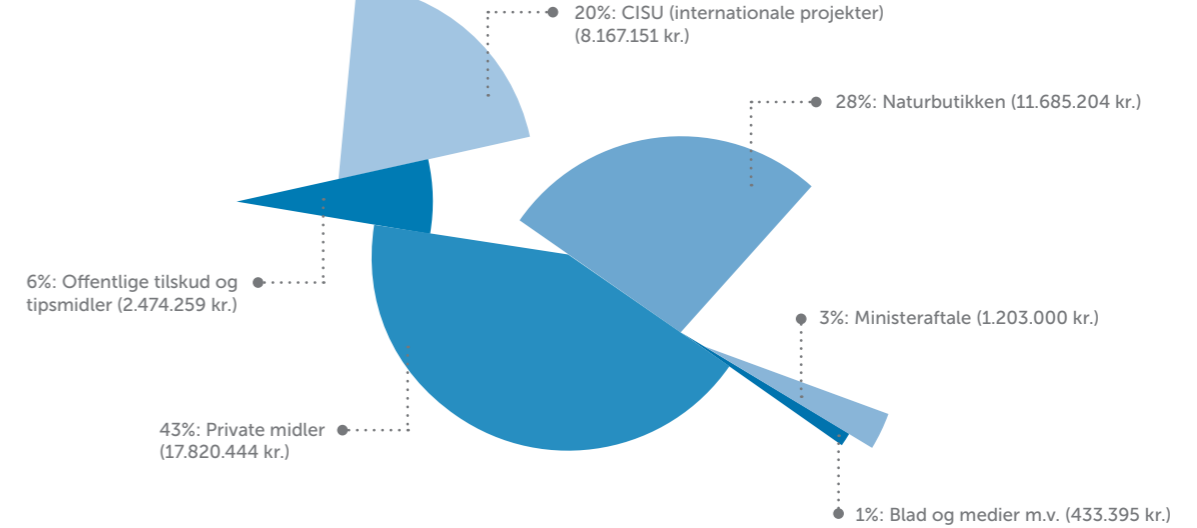
Årets resultat

DOF sluttede året med et overskud på 557.980 kroner. Det gode resultat skyldes primært, at der er sparet på driftsomkostningerne. Per 31. december udgjorde den disponible egenkapital 7,2 millioner kroner. Foreningens repræsentantskab har besluttet, at DOF fremover skal øge sin disponible egenkapital, så den udgør cirka 20 procent af årsomsætningen. Beslutningen er truffet for at styrke foreningens økonomiske soliditet. I 2017 udgjorde den disponible egenkapital 17 procent af årsomsætningen.

Administrationsprocenten lå i 2017 på cirka 14 procent, hvilket er et acceptabelt niveau i forhold til sekretariatets størrelse og aktivitetsniveau og i henhold til ISOBRO's retningslinjer. Udgifter til fundraising og medlemshvervning udgjorde halvdelen procent af den samlede omsætning.

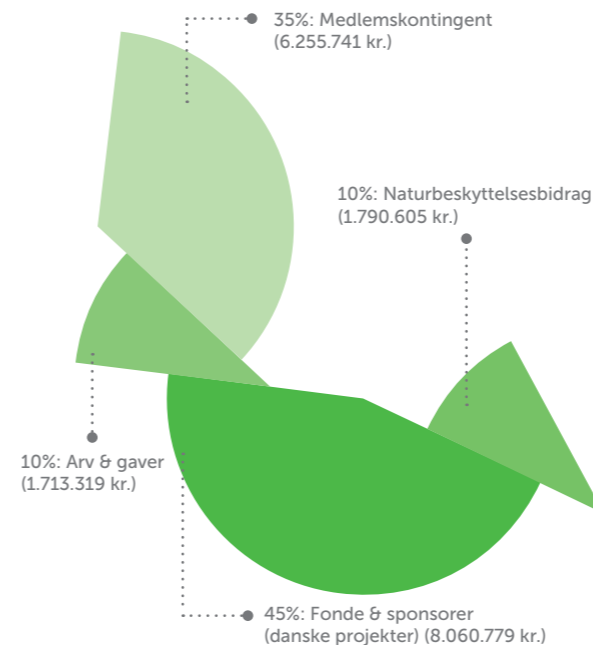
Her kom pengene fra

Diverse indtægter: 41.783.453 kr.

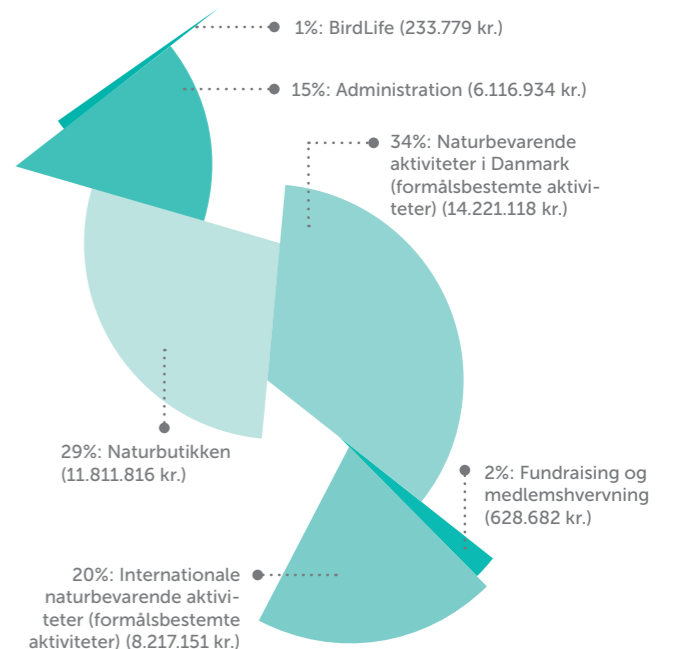
Private midler

I alt: 17.820.444 kr.

Det gik pengene til

I alt: 41.229.480 kr.

TAK TIL

TAK TIL vores mange, faste bidragydere og medlemmer som skaber et stærkt grundlag for vores arbejde for et rigt og varieret fugleliv i Danmark og internationalt. Fonde, organisationer og kommuner for støtte til sekretariatet og vores arbejde med fugle- og naturbeskyttelse. Styrelser og ministerier for konstruktivt samarbejde og støtte. Alle de frivillige kræfter, som hjælper til i dagligdagen og i felten, og tak til DOF UNG, som trofast støtter op om DOF's aktiviteter.

15. Juni Fonden
 Aage V. Jensen Naturfond
 Aabenraa Kommune
 Bodil Pedersen Fonden
 Carlsen Langes Legat
 Dansk Tennis Fond
 Ingrid & Johan Hansen's Mindefond
 Nordea Fonden
 Otto Sønderberg Frederiksens Fond
 Poul og Else Tausons Fond
 Robert Storm Petersen og Ellen Margrethe Storm Petersens Mindefond
 Rodox Fonden
 Svalens Fond
 Sam og Mia Jarris Legat
 Innovationsstyrelsen
 Miljøstyrelsen
 Naturstyrelsen
 Slots- og Kulturstyrelsen
 Civilsamfund i Udvikling (CISU)
 Esbjerg Kommune

Tønder kommune
 Friluftsrådet
 Naturhistorisk Museum, Aarhus
 DOF København
 DOF Nordsjælland
 DOF Nordjylland
 DOF Nordvestjylland
 DOF Vestjylland
 DOF Vestsjælland
 DOF Østjylland

I 2017 er DOF tilgodeset i følgende arvesager:

Peter Richard Andersen, København, 843.371 kr.
 Jørgen Andersen, Faxe, 384.218 kr.
 Birthe Gersby, København, 256.636 kr.
 Aase Pedersen, Gråsten, 209.093 kr.
 Bente Birkemose, Skive, 25.000 kr. (til DOF Nordvestjylland)
 Anna Pent, 20.000 kr.

The global Partnership for nature and people

DOF er Birdlife i Danmark